

LUND UNIVERSITY

Att rättfärdiga det utomrättsliga

En komparativ analys av hur USA:s *framing* av utomrättsligt
dödande har förändrats från Clintonadministrationen till
Obamaadministrationen

Abstract

The study explores how USA, as a liberal democracy, justifies actions that can be described as extra-judicial targeted killings. The study is based on a three-case study of the Clinton, W. Bush and Obama administrations. The frame theory is used to categorize and analyze the official statements, to get an understanding of how the different presidential administrations with the use of words are trying to justify the use of targeted killings as a counterterrorism strategy. In order to investigate differences in the administration's needs to justify their actions, evilization theory is used. The study shows that there is a difference in the need for the use of evilization. One can also see that the statements have gone from focusing on legitimate assertions to legal claims, which can be seen as a result of the development and introduction of several policies that allow exceptions to the implementation of targeted killings. The US has gone from clearly distancing itself from extra-judicial targeted killings to signing policy documents after policy documents that have contributed to the increased normalization and bureaucratization of acts that the United States only for a few decades clearly opposed and abandoned.

Nyckelord: utomrättsligt dödande, frame teorin, evilization, USA, extra-judicial targeted killings, kontraterrorism, W. Bush, Obama, Clinton.

Antal ord: 11 643

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Syfte och frågeställning.....	3
2	Bakgrund	4
2.1.1	Definition av utomrättsligt dödande.....	4
2.1.2	Utomrättsligt dödande i USA.....	4
3	Teoretiskt ramverk	7
3.1.1	Tidigare forskning	7
3.2	<i>Framing</i> teorin.....	7
3.3	<i>Evilization</i> av motståndaren	9
4	Metod	11
4.1	Forskningsdesign.....	11
4.2	Val och avgränsning av fall.....	12
4.3	Material	13
4.4	Kvalitativ textanalys.....	13
4.5	Operationalisering	14
4.5.1	<i>Frame</i> teorin som analysverktyg.....	14
4.5.2	<i>Evilization</i>	15
5	Resultat	16
5.1	Clintonadministrationen – Kryssningsmissilattackerna i Sudan och Afghanistan 20 augusti 1998.	16
5.1.1	<i>Frames</i> använda av Clintonadministrationen.....	16
5.1.2	<i>Evilization</i> i <i>frames</i>	19
5.2	W. Bushadministrationen – Drönar attacken mot Qaed Senyan al-Harhi i Jemen 4 november 2002	19
5.2.1	<i>Frames</i> använda av Bushadministrationen	20
5.2.2	<i>Evilization</i> i <i>frames</i>	22
5.3	Obamaadministrationen – Drönarattacken mot Anwar Al-Awlaki i Jemen 2011.	22
5.3.1	<i>Frames</i> använda av Obamaadministrationen	23
5.3.2	<i>Evilization</i> i <i>frames</i>	25
6	Analys	26

6.1	Förändringar av <i>frames</i>	26
6.2	Förändring av <i>evilization</i>	27
7	Slutsats	30
7.1	Förslag på vidare forskning.....	30
8	Referensförteckning	32

1 Inledning

Att döda enskilda personer från motståndarsidan utanför stridszoner för att främja sina egna intressen, är en metod som har använts av olika politiska grupperingar och makthavare genom historien (Senn och Troy 2017). Tillgängligheten till högteknologiska militära medel, förändringar i den militära strategiska miljön och nya hotbilder kan anses ha bidragit till framväxten av den kontroversiella kontraterrorismstrategin som av forskare omnämns som *targeted killings*. Begreppet *targeted killings* kommer här efter att refereras till som utomrättsligt dödande. Det finns ingen internationellt erkänd eller fastställd definition av utomrättsligt dödande. Denna studie kommer att använda sig av Melzers (2008) definition som kortfattat beskriver utomrättsligt dödande som attacker mot individer som sker utanför en aktiv krigszon eller ett slagfält, med avsikten att döda. Attackerna den 11 september kan ha varit anledningen till att Bushadministrationen men senare även Obamaadministrationen ansåg att konventionella militära styrkor och strategier inte var lika effektiva när de ställdes mot de nya framväxande hoten i form av transnationella, decentraliserade och löst organiserade militaristiska grupper (Igoe Walsh 2017, s.144).

Utomrättsligt dödande sker ofta på en annan stats territorium än den stat som utför attacken, därmed kan dessa attacker nästan alltid ses bryta mot suveränitetsprincipen. Befolkningens stöd kan ses som viktigt för stater, speciellt demokratier, när det kommer till konflikter och användandet av våld. Genom historien har detta varit fallet när stater har behövt att moraliskt rättfärdiga sina handlingar. Men även därför att våldsutövning oftast inneburit direkta risker för den egna befolkningen, då de utgjort soldatstyrkorna och behövt riskera sina liv i insatserna. Att måla upp konflikten som viktig och ofrånkomlig har därmed varit avgörande för att samla stöd och få befolkningen att acceptera dessa uppoffringar. Men i och med den tekniska utvecklingen av missiler och beväpnade drönare, kan insatserna för den egna befolkningen anses ha skiftat samtidigt kan det fortfarande ses finnas ett behov att rättfärdiga sina handlingar, vilket kan ses som en del av modern psykologisk krigsföring (Altman 2012, s.3).

Statsunderstött utomrättsligt dödande anses bryta mot internationella normer om suveränitet, våldsmonopol och mänskliga rättigheter. De klassas i stor utsträckning av det internationella samfundet som utomrättsliga och som en icke legitim kontraterrorismmetod (Colonos 2017, Masters 2013). Trots detta omnämns dessa handlingar i uttalanden från beslutsfattare och det anses finnas ett behov och en vilja från beslutsfattarna att kommunicera dessa handlingarna i ett försök att rättfärdiga dem för sin egna befolkning, men även inför det internationella samfundet. Colonos (2017) lyfter att risken med utomrättsligt dödande som

kontraterrorismstrategi är att det får ökad spridning internationellt, inte minst genom utvecklingen av beväpnade drönare. Majoriteten av länderna i världen har inte fastställt policys när det kommer till drönare. Men det finns farhågor att trenden rörande ökandet av drönarattacker och även mer specifikt attacker som kan ses som utomrättsligt dödande inte kommer att brytas inom den närmaste tiden. Utan istället kan en utmärka en för rädsla för att allt fler länder kommer att integrera beväpnade drönare i sina militärstrategier och utomrättsligt dödande som kontraterrorismstrategi. Redan idag finns det stater som antingen öppet antagit riktlinjer och policydokument som tillåter utomrättslig dödande, eller stater som har antagit en politik som tillåter genomförandet av dessa attacker formellt sett men vägrar officiellt att erkänna dess existens (Alston 2010, s.5).

Området är även av intresse då definitionen av vem som kan räknas som terrorist är relativt vag. Det finns därmed risker med spridandet av en illegal kontraterrorismstrategi och eventuell global normalisering av användandet av utomrättsligt dödande för att bekämpa terrorism. Jonah Goldberg (2012) skriver i sin bok *The Tyranny of Clichés* att en persons terrorist kan vara en annan persons frihetskämpe, vilket kan vara viktigt att ha i åtanke när stater skriver under och inför policys som bygger på vaga definitioner av vem som kan vara ett legitimt mål för användandet av militärt våld. Denna studie avser att öka medvetenheten om makten som finns i själva konstruerandet och framförandet av argument för att rättfärdiga sina handlingar. Den hoppas kunna bidra till ett ökat källkritiskt tänkande avseende vad politiker säger för att rättfärdiga sitt handlande i en konfliktsituation, detta genom att tydliggöra att vad politiker och beslutsfattare säger, inte sällan är, en av dem konstruerad bild som bygger på deras uppfattning av verkligheten. Om det sker en spridning av metoden och attacker som kan ses som utomrättsligt dödande, finns det en risk med en befolkning som inte ifrågasätter dessa handlingar och staternas rättfärdigande av dessa. För att den demokratisk världsordning ska fungera behöver även de ledande demokratiska staterna följa de internationella lagar som finns. Görs det inte kan resultatet bli att gränsen för vad som är tillåtet eller inte suddas ut. Det blir även svårare att kritisera auktoritära stater som använder sig av en liknande metod när demokratier inte kan ses vara bättre.

USA, som en av världens största demokratier, kan ses tagit till sig drönare som huvudsaklig kontraterrorismstrategi, vilket vid flera tillfällen har resulterat i attacker som kan ses som utomrättsligt dödande (Alston 2010, s. 7). Samtidigt som deras handlingar bryter mot internationella normer, är det något som i detta fallet USA känner att de borde och måste rättfärdiga i uttalanden.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med denna studie är att undersöka på vilket sätt presidentadministrationerna försöker rättfärdiga sina handlingar som kan anses klassas som utomrättsligt dödande. Detta kommer att göras genom att undersöka hur den strategiska *framing* av uttalade motiv såg ut för de olika presidentadministrationerna för att legitimisterna användning av utomrättsligt dödande. Genom att undersöka vilka *frames* som används vid de olika fallen kan en undersöka eventuella likheter eller skillnader, vilket kan ge oss en bild av vilka förändringar som kan ha skett i vilka *frames* som används av de olika presidenterna och motiven bakom.

Frågeställningen:

Hur har USA:s *framing* av statsunderstött utomrättsligt dödande utfört av USA förändrats från Clintonadministrationen till Obamaadministrationen?

2 Bakgrund

2.1.1 Definition av utomrättsligt dödande

Statsunderstött utomrättsligt dödande definieras som avsiktligt dödande av en person som har identifierats i förväg och som inte i befinner sig i den utförande statens förvar. Avsikten ska alltså ha varit att döda, det vill säga offret för attacken ska inte ha dödats av misstag eller genom oaktsamhet. Målet för en utomrättsligt dödande ska även vara en eller flera individer och inte en allmän grupp eller allmänt mål. Det huvudsakliga syftet och målet med den militära operationen, kan även sets utföras av länders säkerhetstjänster, är att döda den individ som våldet är riktat mot, dock är det inte ovanligt med civila offer i dessa attacker. Ibland anser den avsändande aktören att de civila offren var en nödvändighet och i andra fall har de lett till att attacker har fått en annan inverkan än den planerade. Melzer lyfter även att skillnaden mellan regelrätt avrättning och utomrättsligt dödande är att målet inte befinner sig i den angripandes förvar (Melzer 2008, s. 5–7). I denna studie kommer målen inte behöva vara direkt namngivna i förväg för attackerna, utan attacker som har seniora eller högre ledare i grupper som mål utan att dessa målen är namngivna, kommer även att räknas som utomrättsligt dödande. Attacker som riktar in sig på offer som uppfyller snävt definierade kriterier som angetts i förväg som att exempel resa i fordon eller bo på platser som är kända för att användas av en beväpnad grupp, kommer även att inkluderas (Igoe Walsh 2017, s.145).

2.1.2 Utomrättsligt dödande i USA

Statsunderstött utomrättsligt dödande kan inte anses skilja sig särskilt mycket från politiska *assassinations*, samtidigt anses de sistnämnda enligt USA bryta mot internationell lag och 1976 införde USA specifikt ett förbud av *assassinations*. Detta efter att det framkommit att *Central Intelligence Agency* (CIA) under 50- och 60-talet varit delaktiga i flera planer som handlade om att lönnmörda utländska politiska ledare. Trots detta är utomrättsligt dödande en frekvent kontraterrorismstrategi som USA har använt sig av under de senaste decennierna. Det är av vikt att understryka att statsunderstött utomrättsligt dödande till sin utformning inte är en ny metod, utan den kan anses ha använts av USA under exempelvis Vietnamkriget som en del av Phoenix programmet (Igoe Walsh 2017, s.146). CIA hade under slutet av 1900-talet en särskild juridisk befogenhet att bedriva kontraterrorism verksamhet liknande utomrättsligt dödande. Det gjordes enligt en hemlig presidentorder, *Executive Order 12333*, som undertecknades av

president Ronald Reagan (Kaplan 2006). År 1998, efter ambassadbombningarna i Tanzania och Kenya, undertecknade president Bill Clinton ett hemligt ändringsförslag av ovan nämnd presidentorder, som åsidosatte det långvariga förbud av CIA-assasinations utomlands. Det nya förslaget tillät kontraterrorismmetoder som kan definieras som utomrättsligt dödande, att användas mot namngivna individer som fanns på en specifik lista, som bland annat inkluderade Usama bin Ladin och personer från hans närmaste krets (DeYoung 2011, Zenko 2011b).

Under perioden från införandet av *assasination* förbudet 1976 till 2001, då förbudet mot *assasinations* ansågs upphävas i USA, går det inte att utläsa speciellt många fall av tydliga utomrättsligt dödande från USA:s sida (Igoe Walsh 2017, s.145). Vilket skulle kunna förklaras bero på att *assasination* förbudet bidrog till en norm mot användandet av metoder som utomrättsligt dödande. Normen rörande utomrättsligt dödande anses ha brutits 2001 i och med 11 september attackerna och USA:s krigsförklaring av kriget mot terrorismen. Dock fanns det redan innan 11 september attackerna röster i kongressen som föreslog att *assasinations* skulle få kunna bli en alternativ strategi inom kontraterrorism. Dock kan normen ses ha varit stark då det finns uppgifter om att president H.W Bush (Bush den äldre) 1990, lade ett veto på ett förslag från britterna om att lönmörda Saddam Hussain, detta då H.W Bush i och med den rådande normen ansåg att genomförande av en sådan attack inte vid tidpunkten skulle kunna rättfärdigas för den egna befolkning och kongressen (Thomas 2000, s.105).

Efterspelet av 11 september innebar en snabb förändring av USA:s nationella säkerhets diskurs, vilket resulterade i att amerikanska kongressen endast tre dagar efter attackerna röstade igenom *The Authorization for Use of Military Force (AUMF)*. Syftet med den var ett temporärt utökande av befogenheter och den gav presidenten auktorisering att använda "all necessary and appropriate force against all nations, organizations, or persons he determines planned, authorized or aided the terrorist attacks that occurred on September 11 2001" (Murray 2015, s.175, Kerton-Johnson 2008). AUMF kan även ha tolkats som att den gett auktorisering av användandet av våld till efterkommande presidenter. Förordningen kan därmed ha sträckt sig långt bortom kongressens ursprungliga avsikt.

Under W. Bushs mandatperiod låg mycket av fokus när det kom till rätten att använda våld, hos den exekutiva makten, det vill säga presidenten själv. Vilket lyfts som relativt normalt, när det skett en national nödsituation, vilket 11 september var. Det som Murray dock lyfter som utmärkande är att Bushadministrationen lyckades hålla fast vid denna centreringsen av makt och aktivt arbetat för uppehållandet av den. Administrationen hävdade att Bush i stora drag kunde agera utan kongressen när det råder krigstillstånd, och med retoriken om kriget mot terrorismen och den breda definition som den innebar gjorde detta att de kunde rättfärdiga ett stort spektrum av handlingar (Murray 2015, s.179). *The USA PATRIOT Act* är en samling lagändringar som infördes i oktober 2001 som delvis skiftade FBI:s fokus från att utreda terrorbrott till att arbeta främst förebyggande (Departement of Justice 2001).

Detta skapade en skiftning av fokus i USA:s säkerhetspolitik mot att allmänt arbeta mer förbyggande. Bushdoktrinen, vilket innefattar olika relaterande utrikespolitiska principer från President W. Bush har också haft stor inverkan på synen av användandet av våld under denna period och anses huvudsakligen innefatta USA:s ansedda rätt att attackera stater som inhyser eller skyddar terrorister, användandet av preventiva attacker som försvar för överhängande eller uppfattade hot mot USA:s säkerhet. Begreppet använts även för att beskriva en indikerad vilja att ensidigt driva amerikanska militära intressen internationellt (Scharf 2013, s.195–197).

Samtidigt som Obama under sin presidentkampanj starkt kritiserade Bushadministrationens våldsanvändning och specifikt drönarattackerna, kunde Obama efter tillträdet till presidentposten ses influeras av Bushdoktrinen och acceptera USA:s ställning rörande dess ”krig” mot al-Qaida (Murray 2015, s.188). Obama utökade även USA:s drönarprogram och genomförde under sin mandatperiod fler drönarattacker än sina företrädare. Obama hänvisade även tidigt under sin presidentperiod till AUMF för att rättfärdiga det fortsatta bruket av Guantanamo fängelset, vilket är ytterligare en sträckning av användningsområde för AUMF förskriften. En annan sträckning när det kom till tolkningen av resolutionen var att användandet av våld även skulle inkludera associerande till al-Qaida. Definitionen av vad som skulle krävas för att räknas som associerade gav mycket utrymme till enskild och tillfällighetsanpassad tolkning (ibid, s.189–190).

2013 undertecknade Obama *the Presidential Policy Guidance* (PPG) vilket var ett försök från Obama administrationen att ta fram en policy för användningen av dödligt våld mot att misstänka terrorister (Department of Justice 2013). De var dock först 2016 som det fullständiga dokumentet, om än kraftigt redigerade, offentliggjordes efter ett federalt domstolsbeslut, genom en stämningsansökan inlämnad av American Civil Liberties Union (ACLU) (Shafiei 2017, s.46). PPG blev då det mest formella officiella försöket att lagligt rättfärdiga drönarattacker och byggde på en idé av normalisering och byråkratisering av användandet av dödligt våld mot terrorister.

3 Teoretiskt ramverk

3.1.1 Tidigare forskning

När det kommer till statsunderstött utomrättsligt dödande i modern tid har tidigare forskning i stor utsträckning fokuserat på hur dessa handlingar ställer sig till internationell rätt och huruvida handlingarna kan ses som rättfärdigade enligt *Just war* teorin. Flera studier, däribland Brunstetter och Braun (2013) har kommit fram till att utomrättsligt dödande inte är i linje med internationell rätt och inte skulle anses som rättfärdigade våldshandlingar enligt *Just war* teorin. Enstaka stater anser dock i flera fall att deras utomrättsliga dödande är i linje med internationell rätt, med hänvisning till rätten till självförsvar (Byers 2005, s.54, Alston 2010, s.12). Fokus inom ämnet har traditionellt sett varit på den legala grunden och etiken rörande statlig sanktionering av utomrättsligt dödande. I och med den tekniska utvecklingen har användandet av drönare vid utomrättsligt dödande fått extra stor fokus inom området. Det är i huvudsak staternas faktiska handlingar och potentiella orsaker till behovet av utomrättsligt dödande, exempelvis lyfter Igeo Walsh (2017) i sin artikel hur utvecklingen rörande användningen av utomrättsligt dödande som en fråga tillförsel och efterfrågan. Mindre utrymme har getts åt vad de beslutsfattare som godkänner dödandet, säger och kommunicerar utåt sätt rörande handlingarna när de kommer till att försöka rättfärdiga sitt utomrättsliga dödande och det är här som denna studie ämnar ta vid.

Inom forskningsområdet om användandet av våld av demokratier, har Geis (2006) men även Müller (2004, 2014) fokuserat på teorin om den demokratiska freden och den mörka sidan av den demokratiska freden, vilket beskrivs som de demokratiska krigen. Denna studie tar sin utgångspunkt i liknande idéer och funderingar om hur demokratier som förespråkar liberala värderingar, mänskliga rättigheter och internationell rätt, bryter mot desamma och istället hänvisar till demokratiska rättigheter för att rättfärdiga sina våldsamma handlingar.

3.2 *Framing* teorin

Det teoretiska ramverket kommer delvis att utgöras av *frame* teorin som används för att analysera hur beslutsfattarna kommunicerar sina handlingar i de olika fallen. Teorin togs fram av Goffman 1973 och är i grunden en kommunikationsteori, men

har applicerats inom andra vetenskapliga områden som politiska studier och kan ses vara besläktad med agendasättnings teorin (Goffman 1986). *Framing* går huvudsakligen ut på att den aktör som genomför en *framing* medvetet gör ett urval och framhäver viss information för att konstruera ett budskap för en mottagande publik. Med framhävnings avser denna studie att aktören gör något mer påtagligt, meningsfullt och märkbart för den avsedda publiken. Teorin och denna studie utgår från antagandet om att ord och verbala påståenden kan fungera som kraftfulla resurser i sociala sammanhang och är en medveten handling. Att göra en *framing* av något, innebär att en väljer ut delar från ens uppfattade verklighet och gör dessa delar mer framhävande i sin kommunikation (Entman 1993, s.52–53, Björnehed 2012, s.21), detta kan ske genom både skriftlig och muntlig kommunikation.

Genom att använda *frame* teorin kan en studera de olika fallen och analysera både de aspekter som betonades av aktören och de som utesluts från retoriken. Teorin anser att hur något anförs och kommuniceras, av i detta fall från beslutsfattarna till befolkningen, påverkar hur människor väljer att processa och ta in informationen. Teorin om *framing* kan användas som analytisk ram för att undersöka och kategorisera retoriska mönster och verbala uttalanden, något som kan vara intressant när det kommer till mobiliseringen kring staters våldsanvändning och handlingar som av majoriteten anses gå emot internationell rätt. Ett argument för användningen av *framing* teorin för att analysera fallen i studien är att teorin är lämpad för att bedöma vad beslutsfattarna och avsändaren av de officiella uttalanden väljer att lyfta fram i sin kommunikation. Avsändaren av kommunikationen väljer avsiktligt ut och framhäver vissa uppfattningar av verkligheten, syftet med denna konstruktion av verkligheten är att få mer stöd för sina policys eller som i denna studies fall få sina handlingar att framstå som mer rättfärdiga (Norris, Kern och Just 2003, s.11).

Det finns flera olika tolkningar och teorier inom den övergripande *frame* teorin, flera av dem lägger dock ett specifikt fokus på medias roll i processen (Björnehed 2012, s.22–23) och eftersom detta inte är studiens syfte kommer Entmans teori rörande *frames* att användas i denna studie. Entman är tydlig med att betona att det inom *frame* teorin inte finns en enhetlig idé om hur *frames* påverkar vårt sätt att tänka och på vilket sätt som de influerar vårt sätt att agera. Enligt Entmans teori om *frames*, kan en *frame* anses innehålla tre steg: definierandet av problem, diagnostiserandet av orsaker samt moraliska bedömningar och förslag på åtgärder och lösningar. Men i denna studie kommer moraliska bedömningar behandlas för sig och förslag på åtgärder och lösningar för sig, detta för att göra det tydligare och enklare att konstruera och kategorisera *frames* utifrån uttalandena. Att göra en *framing* av något innebär enligt Entman att välja ut delar av den uppfattade verkligheten och göra dessa delar mer framträdande genom sin kommunikation. Ett avgörande antagande för *frame* teorin är att *framing* är en handling som sker medvetet (Entman 1993, s.52).

Inom *framing* teorin kan interaktionen mellan texten och mottagaren av *frame* anses vara det som avgör vilken inverkan som budskapet fått på publiken. Interaktionen ses inom *framing* teorin som en viktig aspekt, men i denna studie planerar jag inte att analysera huruvida interaktionsprocessen har varit framgångsrik mellan avsändaren och mottagaren (Entman 1993). Studiens fokus kommer istället att ligga på att förstå hur staterna använder *framing* i sina handlingar.

3.3 *Evilization* av motståndaren

Evilization behandlar konstruerandet och framställandet av de andra och av sin fiende som ond, vilket skulle kunna anses inte höra hemma i liberala demokratier vars policyskapande bygger på liberala idéer och värderingar. Men Müller har i sin artikel försökt göra en conceptualisering av denna processen och lyfter hur *evilization*, som vid första anblick inte kan anses vara en möjlig utväg inom den liberala politiken, ändå kan ses ha använts av demokratier. Müller lyfter fram att det går att urskilja en systematisk avvikelse när det kommer till konstruerandet av extrema fiendebilder bland demokratier. Vilket beror på att det i demokratier oftast finns flera olika åsikter representerade, vilket i praktiken gör det svårare för demokratier att genomföra en strak *evilization*, då styrkan till stor del avgörs huruvida det finns motsägande diskurser rörande fiendebilden. Ett problem som autokratier inte kan ses ha i samma utsträckning som demokratier (Müller 2014, s.476, 478).

Evilization teorin bygger på Köpenhamnskolans säkerisering teori, om processen där statliga aktörer omvandlar frågor och ämnen till säkerhetsfrågor. Säkeriseringsteorin kan ses som en del av en allmän teori om politisk *framing* som använder tal-och textanalys för att analysera internationella relationer (Buzan, Wæver och Wilde 1998, s.32). Medans säkerisering kan ses som en extrem version av politisering som gör det möjligt att använda extraordinära medel genom att hävda säkerhet, beskrivs *evilization i sin tur* som en extremare form av säkerisering som genom tillskrivning av attribut till fienden, möjliggör åtgärder som går utöver extra ordinära åtgärder (Müller 2014, s.476).

Müller anser att *evilization* skiljer sig från säkerisering på tre punkter (Müller 2014, s.476). För det första så måste den aktören som utsätts för *evilization* vara en avsiktligt agerande agent, det vill säga att för att en aktör ska kunna utsättas för en *evilization* måste det kunna hävdas av den konstruerande parten, att fienden utför sina handlingar och illvilja med avsikt. Därmed går det inte att genomföra *evilization* på exempelvis klimatförändringen även om den kan säkeriseras. Den andra punkten är att en specificerad profil tillskrivs den *evilized* aktören, exempelvis ondsint, odemokratisk, fanatisk etc. Syftet är att genom detta enklare kunna måla upp aktören som motsatsen till en själv och därmed undergräva medling och försoning som alternativ till våldshandlingar. Den tredje punkten handlar om att det framställs som att det inte finns något hopp för förändring hos den onda fienden. *Evilization* inkluderar inte sällan personifiering av fienden, vilket innebär att ledaren för den ansedda fienden tillskrivs alla de karaktärsdragen som har tillskrivits fiendens specifika profil. Avsikten med dessa tre steg är att aktörer med hjälp av *evilization* av fienden öppnar upp för ett spektrum av medel som går bortom extraordinära medel. Men detta sker först om *evilization* av en aktör accepteras av

den utförande aktörens befolkning eller den egna målgruppen. Om så är fallet anses preventiva attacker och krig som fullständigt legitima handlingar för den utförande aktören (ibid s.477).

Müller använder sig av begreppet *evilization* som en ersättning av begreppet demonisering, då han anser att *evilization* som begrepp, universellt sett är tydligare och endast kan uppfattas som negativt vilket är en fördel och avsikten med begreppet (Müller 2014, s. 489). En kan se tydliga likheter med propagandatekniken och demoniserandet av fienden, där både teorin och tekniken lyfter vikten av att få fienden att framstå som irrationell och att diplomatiska lösningar på konflikten är att anse som omöjliga (Normand 2016, s.58).

Följden av en *evilization* av fienden är att stater handlingsutrymme politiskt sätt inte bara förstoras, utan processen krymper samtidigt möjligheterna till försoning, diplomatiska lösningar, övertalning och samarbete. En lyckad *evilization* process möjliggör rättfärdigandet för stater och därmed även liberala demokratier av användandet av en one-solution-fits-all strategi för att hantera fienden. Syftet med processen är att intala sin befolkning eller det internationella samfundet att fienden måste bekämpas, besegras och elimineras, att det är enda lösningen. Avsikten är att ge den egna aktören mer legitimitet för sina våldsamma handlingar. Detta handlingssätt är ingen ny idé utan kan ses lyftas av dels Carl von Clausewitz (Müller 2014, s. 477,489).

4 Metod

Denna studie kommer utgöras av en komparativ analys av tre fall där USA kan ha ansetts använda utomrättsligt dödande som en kontraterrorismstrategi. Studien kommer göras på olika abstraktionsnivåer. Först kommer en textanalys att göras av de enskilda fallen och sedan kommer en komparativ analys att genomföras av det resultat som framkommit under textanalysen. Materialet som ska studeras kommer att bestå av officiella uttalanden som USA:s presidentadministrationer och i första hand presidenter har framfört, där de tar upp handlingar som de genomfört som kan definieras som utomrättsligt dödande. USA beskriver inte själva sina utförda handlingar som utomrättsligt dödande i sina uttalanden, vilket det finns en medvetenhet om i studien. I beskrivningen av varje fall kommer det tydliggöras vilka handlingar som länderna nämner i sina uttalanden som kan definieras som utomrättsligt dödande och varför. Studien kommer utifrån de valda fallen att undersöka vilka *frames* som presidentadministrationerna kan ses använda sig av och presentera dessa. Sedan kommer studien att undersöka om det finns likheter mellan vilka *frames* som används. Då studien är beskrivande är det huvudsakliga syftet att reducera mängden information för att kunna förmedla en avgränsad och delvis filtrerad skildring av den verklighet som ligger i fokus för denna studie. Fokus kommer alltså att ligga på presidentadministrationernas *framing* processen och inte på vilka konsekvenser denna process kan få eller vilken påverkan den haft på mottagarna. Denna studie kommer inte att kunna fastställa några kausala samband mellan skapade *frames* och hur *framing* av dessa situationer påverkar mottagarens handlingar eller uppfattningar, detta med hänvisning till uppsatsens storlek, men även med hänsyn till vilken data som finns tillgänglig inom området.

4.1 Forskningsdesign

Forskningsdesignen är uppdelad i två abstraktionsnivåer, på den lägre nivån kommer en kvalitativ textanalys att göras och på den högre nivån kommer det göras en komparativ analys av tre fall. Kvalitativ textanalys kommer att användas som forskningsstrategi för att undersöka tal och uttalanden från presidentadministrationerna som utgör det huvudsakliga materialet i studien. Fokus kommer i och med en kvalitativ textanalys att ligga på att tolka texten och inte på att exempelvis räkna förekomsten av specifika ord (Bergström och Boréus 2012, s.17). Syftet med detta är att kunna kategorisera och klassificera texterna utifrån *Frame* teorin som analytiskt verktyg. *Frame* teorin kommer användas för att guida texttolkningen och utgöra riktlinjer för vart fokus ska läggas. Först kommer de

officiella uttalandena undersökas för att identifiera återkommande och framhävande teman som nämns. Det andra steget kommer att vara undersöka vad som inte nämns, vad som kan anses vara det underförstådda i texten. Sedan kommer Entmans tre stega att användas för att exponera och lyfta fram de egenskaper som kan ses användas för att motivera och rättfärdiga beslutsfattarnas handlingar och i detta fallet det utomrättsliga dödandet. Här är det viktigt att det finns tydliga klassificeringar av stegen, så att det blir tydligt vilka stegs som kan ses vara närvarande i uttalandena. Sedan gäller det att försöka hitta en tydlig definition och ge namn åt de teman som kunnat utläsas i uttalanden, detta för att sedan ska kunna tala om konkreta *frames*. För att skapa en grund för breda generaliseringar hade dock en kvantitativ forskningsstrategi behövts istället. För att genom en bredare uppsättning fall kunna producera mönster som gör de möjlig att studera och analysera frågan utifrån en mer statistisk utgångspunkt.

4.2 Val och avgränsning av fall

Studien kommer att bestå utav tre fallstudier, vilka är Clintonadministrationens kryssningsmissil attacker i Sudan och Afghanistan 1998, W. Bushadministrationens drönar attack mot Qaed Senyan al-Harhi i Jemen november 2002 och Obamaadministrationens drönarattack mot Anwar Al- Awlaki i Yemen 2011. Dessa fall kan definieras som utomrättsligt dödande då de uppfyller kriterierna som Melzer (2008) använder i sin definition. Då det inte finns en internationellt erkänd enhetlig definition av utomrättsligt dödande och det är inte ett begrepp som staterna själva använder i sina officiella uttalanden, finns det i bakgrundsdelen en tydligt fastställd definition av begreppet. Detta för att underlätta för vidare studerande av ämnet och för att kunna kontrollera alternativa val av fall. Vad som gör att fallen klassas som utomrättsligt dödande i denna studie kommer att presenteras och tydliggöras vid presentationerna av de enskilda fallen. Avgränsningarna av och i fallen har gjorts med avseende till uppsatsens omfattning. Fallen har valts ut för att inkludera tre olika presidenter och de valda presidenterna representerar både republikanerna och demokraterna, närmare bestämt en republikansk president och två presidenter från demokraterna. Fallen har även valts från presidenter som efterföljt varandra för att kunna undersöka en förändring över en sammanhållen tidsperiod.

Attackerna den 11 september har oundvikligen haft en stor inverkan på USA:s militära strategier och agerande internationellt sätt och därmed var det viktigt att ha med ett fall från innan 11 september och sedan två fall från tiden efter. Från början var avsikten att studera två fall innan 11 september och två efter, men vid undersökandet av material återfanns inget fall av utomrättsligt dödande att studera under president George H.W. Bush.

Uppsatsförfattaren är medveten om att det inte är presidenten som behöver vara den som avgör vilka individer ska är målen för attackerna, det beslutet tas inte sällan på militär nivå, men studien kommer undersöka vad representanter för presidentadministrationen säger då attackerna inte skulle kunna genomföras utan presidentens godkännande. Presidenten är också vald av folket och har därmed även ett behov och en skyldighet att rättfärdiga sina handlingar i större utsträckning än landets militär eller säkerhetstjänst.

4.3 Material

Materialet kommer att bestå utav officiella uttalanden och uttalanden som administrationerna gjort i media. Materialet är begränsat till uttalande eller dokument som skrevs eller framfördes av presidentadministrationerna under respektive mandatperioder. Detta då en kan misstänka att rättfärdigande flera år senare av samma händelse skulle skilja sig från hur de argumenterade medan de fortfarande var i besittning av sitt ämbete och position. Det materialet som huvudsakligen används i studien kommer från uttalanden gjorda de närmaste månaderna efter attackerna, detta då de anses som mest relevanta. Materialet kommer bestå utav presskonferenser, tal, intervjuer och nyhetsartiklar som har direkta citat från personer från presidentadministrationen. Studien kommer inte att inkludera material och dokument där administrationerna kan ses rättfärdiga sina handlingar som har blivit officiella först genom domstolsbeslut. Detta då argumenten i dessa dokument inte direkt säger något om hur administrationerna rättfärdigar sig för befolkningen, utan de handlar snarare om att administrationerna tvingas lägga korten på bordet. Studien tittar därmed inte på detta, dels för att uppsatsförfattaren inte ser dessa uttalanden som en del av den offentliga *framing* och dels med hänvisning till studiens storlek.

4.4 Kvalitativ textanalys

Det skrivna texterna och de talade språket har enligt Bergström och Boréus två huvudsakliga funktioner, dels en i innebördsfunktion, vilket betyder att de uttrycker och förmedlar något och den andra är en interpersonell funktion, vilket innebär att de kan användas för att påverka något eller någon, antingen till tankar eller handling. Genom att använda sig av kvalitativ textanalys och gå igenom texterna flera gånger, kan en lättare utmärka de underliggande budskap i texterna (Bergström och Boréus 2012, s.17). Esaiasson m. fl. (2007) lyfter hur textanalys kan ge en bättre bild av vad man kanske inte säger direkt utan vad avsändaren och i detta fallet presidentadministrationerna ämnar syfta på och hur de vill styra associationsbanorna hos mottagargrupperna i och med sina uttalanden. *Frame* teorin kommer i denna studie även att användas som analysmetod för att strukturera upp och analysera materialet.

Studien har en induktiv ansats då den inte utgår från några förbestämda *frames* utan låter transkriberingen av uttalandena att tala och studieförfattaren har sedan genom att undersöka materialet konstruerat de *frames* som presenteras i studien.

4.5 Operationalisering

4.5.1 *Frame* teorin som analysverktyg

Eftersom *frames* inte är självklara eller förbestämda, behöver en systematisk analys avgöra om det finns *frames* och i så fall vilken eller vilka *frames* som finns närvarande i de uttalandena som studeras. För att göra detta behöver *frame* teorin operationaliseras för att kunna omsättas till ett analysverktyg. Entmans fyra steg kommer att användas för att definiera och klassificera en *frame*. Alla stegen behöver dock inte vara närvarande för att det ska anses vara en *frame*. En *frame* kan även innehålla andra steg utöver dessa fyra, men denna studie kommer att fokusera på dessa fyra som Entman prioriterar (Entman 1993, Björnehed 2012). Uppsatsförfattaren har sammanställt några frågor som kommer användas för att under textanalysen utläsa vilka *frames* som de olika administrationerna kan ses användas. De fyra stegen kommer att klassificeras och definieras enligt frågorna i tabellen nedan:

Definiera problem och hot	Vilket är problemet eller hotet som beslutsfattarna i de officiella uttalandena anser kräver åtgärder som resulterade i vad som kan definieras som utomrättsligt dödande?
Diagnostisera orsaker	Vilka orsaker eller anledningar lyfts fram till att problemet existerar eller är så pass farligt att det krävs våldsamma handlingar?
Moraliska bedömningar	Hur rättfärdigas dessa handlingar utifrån ett moraliskt synsätt?
Föreslå åtgärder och lösningar	Vilka lösningar lägger beslutsfattarna fram som möjliga för att motarbeta eller få bort problemet eller hotet?

4.5.2 *Evilization*

Evilization teorin kommer att användas för att analysera behovet som presidentadministrationerna kände att rättfärdiga sina handlingar av utomrättsligt dödande. Huruvida en *evilization* av fienden har skett i presidentadministrationernas *framing* av händelserna kommer att avgöras genom att undersöka om och i så fall hur de tre stegen som Müller lyfter fram som utmärkande för *evilization*, var närvarande i de *frames* som presidentadministrationerna har använt för att rättfärdiga sina handlingar. Ju fler av de tre stegen eller kriterierna från Müllers definition av *evilization* som är närvarande, desto starkare *evilization* av fienden har presidentadministrationen gjort.

De tre stegen är:

- Framställa fienden som en avsiktligt agerande agent.
- Tillskriva fienden en tydlig och specifik profil.
- Framställa situationen med fienden som att det inte finns något hopp för fredlig hantering eller lösning av situationen.

5 Resultat

5.1 Clintonadministrationen – Kryssningsmissilattackerna i Sudan och Afghanistan 20 augusti 1998.

Den 20 augusti 1998 genomförde den amerikanska militären på begäran av president Clinton koordinerade kryssningsmissil attacker mot ett terroristkomplex i Afghanistan och en fabrik i Sudan. Attackerna hade kodnamn *Operation Infinite Reach* och bestod av 75 missiler som var programmerade att detonera vid samma tidpunkt i de båda länderna. Attackerna har beskrivits som motattacker för tvillingbombarna mot USA:s ambassader i Kenya och Tanzania som skedde den 7 augusti 1998. Den amerikanska underrättelsetjänsten kopplade Osama bin Laden till dessa bombningar och målen i kryssningsmissilattackerna ansågs ha starka kopplingar till Bin Laden (Bennet 1998).

Dessa attacker kommer att hanteras tillsammans då de planerades och utfördes samordnat, det går inte heller att skilja dem åt i någon större utsträckning i materialet. Enligt Melzers (2008) definition kan attackerna anses som utomrättsligt dödande, då avsikten tydligt var att döda de personer som var målen för attacken, då kryssningsmissiler som metod har den inverkan. Målen var även planerade och även om inga personer namngavs, var USA tydliga med att de ansåg sig veta att det fanns seniora ledare för grupperna i dessa komplex. I Clintons tal den 20 augusti; ”we have reason to believe that a gathering of key terrorist leaders was to take place there today” (The American Presidents Project 1998b). Komplexet och fabriken som träffades i attacken var dessutom inte i en aktiv krigszon som det utförande landet, i detta fallet USA var delaktiga i.

Samma dag som attackerna gjorde president Clinton två officiella uttalanden som uteslutande handlade om USA:s kryssningsmissilattacker. Vilket kommer utgöra det huvudsakliga materialunderlaget för att utläsa *frames* från i detta fallet.

5.1.1 *Frames* använda av Clintonadministrationen

Frame – Den irrationella fienden

Clinton illustrerar i sina uttalanden att hotet som amerikansk säkerhet står inför är en motståndare med irrationellt beteende, detta gör han genom att framhålla att "our actions were aimed at fanatics and killers" (The American Presidents Project 1998b). En av **orsakerna** till att de framställs som ett stort hot mot den nationella säkerheten är att gruppen för attacken var starkt associerad med Osama bin Laden. Och även om han inte var en direkt måltavla för attacken, hänvisar Clinton vid ett flertal tillfällen till honom och beskriver Bin Laden som irrationell och en ledare som inte har någon respekt för krigets lagar eller mänskliga rättigheter. Vilket Clinton exemplifierar med att citera ett uttalande Bin Laden gjort rörande USA, där Bin Laden säger att "We do not differentiate between those dressed in military uniforms and civilians. They're all targets" (ibid 1998a).

I Clintons **moraliska** bedömning av attackerna, påpekar han och beskriver den amerikanska befolkningen och västerlänningar som har utsatts för attacker av terroristerna som "peace loving peopel" och "freedom loving people" och ställer detta mot terroristerna och deras "hatred for democracy, a fanatical glorification of violence" (The American Presidents Project 1998b). De ställs tydligt mot varandra, och Clinton trycker på att terroristerna ser USA ses som sin huvudsakliga fiende då USA står för allt som de avskyr, vilket syftar till demokrati och mänskliga rättigheter. Fiendens hat mot USA beskrivs som så starkt att de inte går att hantera fienden som rationella motståndare. När det kommer till att föreslå åtgärder anser Clinton att "Where possible, we've used law enforcement and diplomatic tools to wage the fight... But there have been and will be times when law enforcement and diplomatic tools are simply not enough, when our very national security is challenged, and when we must take extraordinary steps to protect the safety of our citizens" (ibid 1998a).

Frame – Den demokratiska skyldigheten

I uttalandena byggs bilden av en nya global era upp, där terrorismen är det största **hotet** mot demokratin och USA:s värderingar. **Orsakerna** bakom denna nya era anses vara den ökade globaliseringen och att antalet transnationella terrorgrupper ökar, motståndaren är inte längre en annan stat, utan mindre transnationella och decentraliserade grupper, som gör allt för att motarbeta den demokratiska ordningen.

Clinton trycker på USA:s **moraliska** skyldighet globalt sett att inte enbart skydda den egna befolkningen men att som en stark demokrati stå upp för demokrati, frihet och säkerhet och försvara detta till varje pris (The American Presidents Project 1998a). USA är tydliga med att USA:s handlingar inte ska ses som själviska eller endast som en hämnd för attackerna mot deras ambassader i Tanzania och Kenya tidigare samma år.

När det kommer till **lösningar** på problemet bemöter Clinton argumenten mot att attackera och funderingarna kring hur effektivt det är att möta fienden med denna form av attacker. Han möter dessa argumentet med att hävda att terroristernas vilja att attackera och skada USA redan existerar och därmed kan inte anses stärkas i betydande grad genom genomförandet av attacken (The American Presidents Project 1998b).

Frame – Förebyggande attacker

En *frame* som nämns i båda uttalanden är att attackerna i Sudan och Afghanistan hade ett preventivt syfte. **Problemet** som målas upp av Clinton är att gruppen är associerade med bin Laden med **anledning** av att de ansågs vara i slutfasen att planera nya attacker mot USA och deras allierande, och att det fanns misstankar om att de försökte tillförskaffa sig kemiska vapen. I sina tal anklagade Clinton, bin Laden för en rad utförda och planerade terroristhandlingar, allt från attacker mot amerikanska soldater i Somalia, till attacker mot påven och amerikanska passagerarplan. Syftet med attackerna sades vara att skada kapaciteten och infrastrukturen hos gruppen, "Our objective was to damage their capacity to strike at Americans and other innocent people" (The American Presidents Project 1998a). I Afghanistan var dock kapaciteten som USA syftade på, uteslutande mänskliga liv, vilket är något som de inte säger rakt ut.

Clinton säger också att en **anledning** till målen ansågs vara ett hot var att "We have reason to believe that a gathering of key terrorist leaders was to take place there today, thus underscoring the urgency of our actions" (The American Presidents Project 1998b). USA hävdade att det var knappt om tid och handlingsutrymmet antydde vara litet. Vilket kan ses antyda att valet av kryssningsmissiler var det enda möjliga. Det kan ses som ett försök att rättfärdiga tidpunkten, den brådskan som fanns i attackerna och den metod som användes. De kan även ses ge en underförstådd förklaring till varför inte exempelvis marktrupper kunde sättas in eller varför inte man kunde koppla in de huserande ländernas militärer.

Frame – Safe havens

En *frame* som tydligt kan urskiljas i Clintons uttalanden för att rättfärdiga attackerna, är **hotet** som *safe havens* utgör. Det vill säga att fienden, i detta fallet terroristerna, befinner sig inom ett annat lands territorium och utan åtgärder tillåts fortsätta att verka inom den statens gränser. De **anledningarna** som lyfts fram till att *safe havens* ses som ett säkerhetshot, är att de fungerar som rekryterings- och tränings bas för tusentals terrorister, vilket Clinton hävdar är fallet när det kommer till komplexet som attackerades i Afghanistan, som "served as a training camp for literally thousands of terrorists from around the globe" (The American Presidents Project 1998b).

Orsaken till att *safe havens* utgör ett problem för USA är att Sudan och Afghanistan i det här fallen ansågs försvåra USA:s kontraterrorism arbete och bidrog till att fienden kunde växa sig starkare, både i antal och vad gäller materielkapacitet. USA hävdar att stater som agerar *safe havens* för terrorister försvårar åtgärder då länderna har suveränitet och våldsmonopol, men dessa principer bryts när man inte upprätthåller säkerheten i landet. Vanliga konventionella metoder att möta och **hantera** fienden kan då anses svårare att applicera eftersom USA inte kan använda dem om inte staterna samarbetar med dem. Metoderna de har att välja på för att hantera det direkta hotet kan då hävdas vara färre. Våldsammare metoder kan ses som de enda alternativen för situationen. Clinton är tydlig med att attackerna inte kommer från tomma intet, utan ”Afghanistan and Sudan have been warned for years to stop harboring and supporting these terrorist groups” (The American Presidents Project 1998b). Det kan finnas ett behov att behöva rättfärdiga brytandet av suveränitetsprincipen och våldsmonopolet.

5.1.2 *Evilization i frames*

Clintonadministrationen kan ses använda sig av *evilization* av fienden i sina *frames* rörande kryssningsmissilattackerna i Afghanistan och Sudan. Dels i den irrationella fiende-ramen, där de tillskriver fienden och målen för attackerna en tydlig profil som fanatiker, irrationella, hänsynslösa, styrda av hat och antagonister av den demokratiska ordningen. De är även noga med att visa på att fiendens handlingar var avsiktliga, hotet är tydligt uttalat al-Qaida och associerande grupper som Clinton genom olika exempel framhåller har genomfört och planerat flera avsiktliga attacker tidigare. En kan också i samma frame utmärka en tydlig personifiering av fienden, då Clinton tillskrev alla dessa ovan nämnda attributen till Osama bin Laden, även om han inte var ett mål i attackerna. I förebyggande attacker – *frame* och den irrationella fiende-*frame* kan en tydligt se hur Clinton målar upp bilden av kryssningsmissilattacker som den enda lösningen och sista utvägen.

5.2 W. Bushadministrationen – Drönar attacken mot Qaed Senyan al-Harhi i Jemen 4 november 2002

Den 4 november 2002 genomförde USA sin första drönarattack på det arabiska fastlandet. Sex män dödades när de färdades i en jeep som träffades av en missil som avfyrades från ett obemannat CIA-plan. En av de dödade var al-Qaida ledaren Qaed Senyan al-Harhi, som av USA hade kopplat till attacken mot USS Cole i oktober 2000. Bland de dödade fanns de även en amerikan (Thomson 2002, Gardner 2011, Scharf 2013, s.201, Kaplan 2006). Attacken ses som utomrättsligt dödande då målen för attacken var utmärkta i förhand och i alla fall en av dem en senior ledare inom Al-Qaida. Drönar attacken skedde även utanför en aktiv krigszon, vilket ligger i linje med att W. Bushadministrationen, som från och med

nu kommer refereras till som Bushadministrationen eller Bush, ansåg att kriget mot terrorismen i allmänhet var ett krig utan gränser. Det hävdandet är inte i enlighet med Internationell humanitär rätt och strider mot Genèvekonventionerna (Alston 2010, s.17). Sveriges utrikesminister Anna Lindh (2002) fördömde attacken redan den 5 november och beskrev att attacken var ”en summarisk avrättning som strider mot de mänskliga rättigheterna”.

CIA kommenterade inte officiellt händelsen, inte heller President Bush gick ut med något uttalande om attacken och den 5 november vägrade USA:s försvarsminister Donald Rumsfeld att säga huruvida amerikanska styrkor var inblandade i attacken och hänvisade till underrättelsetjänsten CIA (Gardner 2002). De 10 november uttalade sig dock Condoleezza Rice som var Bush nationala säkerhetsrådgivare, om händelsen och medgav att president Bush givit tillåtelse att genomföra attacker som den i Jemen (Thomson 2002). *Frames* för detta fallet är baserade på uttalanden av representanter från Bushadministrationen, närmare bestämt Richard Boucher, Condoleezza Rice, Charles Allen och Ari Fleischer.

5.2.1 *Frames* använda av Bushadministrationen

Frame – Ett gränslöst krig

Transnationell terrorism presenteras som en orsak till att konflikten som USA är involverad i mot al-Qaida, och att problemet som USA står inför borde ses som en ny form av krig. En krigsföring som de aldrig mött tidigare, vilen kräver nya metoder från USA:s sida för att kunna lösas (Johnston – Sanger 2002). En annan orsak som bidragit till den nya formen av krig som Bushadministrationen målar upp i sina uttalanden rörande drönarattacken, är att motståndaren är en ickekonventionell fiende. Globaliseringen och framväxten av terrorism har bidragit till att de konventionella metoderna som tidigare används för att möta fienden inte längre håller. Motståndaren slås inte på samma arena längre, de använder sig av nya vapen, nya krigszoner och nya grupperingsformer. Bush talesperson Ari Fleischer uttrycker sig som följande "a different kind of war with a different kind of battlefield" (Johnston och Sanger 2002). USA kan ses ha gjort en *framing av* hotet från terrorismen på ett sådant sätt att de argumenterar för att en ny form av krigsföring behövs för att motarbeta hotet, då terrorismen har tvingat in USA i ett gränslöst krig. Genom att tala om kontraterrorismstrategin som ett gränslöst krig, kan USA hävda att de handlar inom rammarna för krigets lagar och då har länder ett större handlingsutrymme att använda transnationellt våld.

Frame – Konstitutionell rättighet

Denna frame kan ses som en *underframe* till det gränslösa krigets *frame*, då hävdandet av ett gränslöst krig är grunden till att USA anser sig kunna hävda konstitutionell rätt för attacken. I uttalanden som gjordes av Bushadministrationen

ansåg de att attackerna borde ses som en del av ett pågående krig och att detta betyder att presidenten enligt konstitutionell rätt, lagligt kunde genomföra denna och liknande attacker. Drönarattacken presenteras som en regelrätt åtgärd mot hotet som USA anser utgörs av terrorister som associeras med al-Qaida.

Den lagliga aspekten av attackerna som åtgärd får ett stort fokus i uttalandena och Bushadministrationen är tydliga med att särskilja attacken från utomrättsligt dödande som utförts av Israel. Boucher, talesperson för amerikanska utrikesdepartementet, tryckte i sina svar på frågor från journalister på den stora skillnaden mellan Israels utomrättsliga dödade och USA:s drönar attack. På frågan om attacken har förändrat deras egna syn på Israels utomrättsliga dödande svarar Boucher att "Our policy on targeted killings in the Israeli-Palestinian context has not changed" (Boucher 2002a) och fortsätter med att säga att han inte vill spekulera i USA:s ställningstagande rörande utomrättsligt dödande i andra kontexter (Boucher 2002a, Johnston och Sanger 2002).

Charles Allen, biträdande generalsekreterare för internationella frågor vid USA:s försvarsdepartementet sa i en intervju i december 2002, att "the fundamental principles of the law of armed conflict have proven themselves to be applicable to this conflict" (Dworkin 2002). Allen argumenterar även för att eftersom USA är i krig mot al-Qaida och deras associerande, var **åtgärderna** i form av attackerna lagliga. Det vill säga att kriget är fäst vid individerna och inte situationer i denna konflikten och därmed är det lagligt att döda en misstänkt al-Qaida medlem oavsett i världen det sker. Bushadministrationen förstärker detta genom att hävda att al-Qaida inte borde omfattas av assasinationsförbudet då ledare i al-Qaida inte är politiska ledare för en stat. Administrationen moraliska bedömning är att deras attack därmed inte bryter mot normen (Johnston och Sanger 2002). Condoleezza Rice dåvarande nationell säkerhetsrådgivare till Bush, sade till reportrar att "I can assure you that no constitutional questions are raised here. There are authorities that the president can give to officials [and] he's well within the balance of accepted practice and the letter of his constitutional authority" (Kaplan 2006).

Frame – Förebyggande attack

Qaed Senyan al-Harhi lyfts fram som ett **hot** i uttalandena från Bushadministrationen. Orsakerna som anges är att han var en av de ansvariga för attacken mot USS Cole 2000. De är dock måna om att attacken inte endast skulle tolkas som ett svar på eller hämndaktion för USS Cole utan trycker på att en annan **orsak** till missilattacken var att det fanns misstankar om att al-Harhi och hans associerande var i planeringsfasen av att genomföra attacker mot USA eller underförstått någon av deras allierade stater i väst (Thomson 2002). En annan anledning som antyds av Bushadministrationen är att gruppen befinner sig i ett *safe haven* och där kommer kunna planera attacker mot väst ostört om USA inte gör något åt saken.

Ari Fleischer poängterar under en presskonferens ombord på *Air force One* dagen efter attacken att “the president has also made clear to the American people that one of the best ways to fight the war on terror is political, diplomatic, military and that sometimes the best defense is a good offense” (Thomson 2002). Bushadministrationen kan därmed ses hävda att användandet av våld och i detta fallet drönattacker inte var den enda tilltänka metod som **hantering** av hotet och antyder att attacken hade ett defensivt syfte.

5.2.2 *Evilization i frames*

I Bushadministrationens uttalanden går det inte att utläsa tillskrivningen av en speciell profil av fienden. En skulle kunnat tro att det skulle ha skett en personifiering av fienden i form av al-Harhi, då han var den enda målet i attacken som administrationen talade om, men inga speciella attributen tillskrevs honom i uttalandena. Bushadministrationen målar inte heller upp drönarattacken som den sista utvägen, utan snarare som en del av konterterrorismarbetet som består av politiska, diplomatiska och militära åtgärder. De slår ner på idén om att andra metoder skulle kunna använts i just detta fallet med hänvisning till förbyggande attack-ramen, men samtidigt lämnar de i uttalandena utrymme för tolka det som att hotet, vilket i det här fallet är terrorismen, potentiellt skulle gå att lösa med andra medel.

5.3 Obamaadministrationen – Drönarattacken mot Anwar Al-Awlaki i Jemen 2011.

Den 30 september 2011 dödades Anwar Al-Awlaki, som också går under namnet al-Aulaqi, tillsammans med följeslagare, däribland en till amerikansk medborgare som dock inte var en avsiktlig måltavla för attacken, i en drönaattack som utfördes av USA. Al-Awlaki var en amerikansk medborgare som föddes i New México, där han även i flera år verkade som imam. Men sedan 2004 hade Al-Awlaki varit bosatt i Jemen och fångade USA uppmärksamhet då han började ladda upp videoklipp som uppmuntrade till terrorattacker mot USA. Han blev även så småningom en framträdande ledare för al-Qaida på den arabiska halvön (AQAP) (Zenko 2011a, Finn 2011). USA:s handlingar kan här anses som utomrättsligt dödande, då avsikten tydligt var att döda en namngiven individ och redan under 2010 hade president Obama auktoriserat dödandet av Al-Awlaki. USA hade inte heller någon aktiv krigszon i Jemen vid tidpunkten för attacken (Hosenball och Spetalnick 2011).

I och med att Anwar Al-Awlaki var en amerikansk medborgare möttes denna drönarattack av mer offentligt ifrågasätta från den amerikanska befolkningen.

Något som också bidrog till att detta fall fick mycket uppmärksamhet i amerikanska medier var att USA endast två veckor senare dödar Anwar Al-Awlakis 16-åriga son i en liknande drönaattack i Jemen (Finn och Miller 2011). Men detta fall fokuserar endast på attacken mot Anwar Al-Awlaki och uttalanden rörande den.

5.3.1 *Frames* använda av Obamaadministrationen

Frame – Ett globalt krig

En övergripande frame som används av Obamaadministrationen för att rättfärdiga sin attack är det globala kriget. Mer bestämt att terrorismen och i detta fallet al-Awlaki utgör ett **hot**, eftersom hans terrorgrupp inte tar hänsyn till gränser och för att möta detta hotet måste USA arbeta globalt med **åtgärder**. En annan **orsak som anges** i uttalandena som anledning till att al-Awlaki var målet för attacken var att han är associerad med al-Qaida och att attacken mot honom var en del av ett större arbete att motarbeta al-Qaida och deras associerande. Al-Awlaki ansågs vara en viktig spelplan i ett större globalt krig mot terrorismen. Obama antyder även att samtidigt som de olika terrornätverken är utspridda är de också sammanlänkade och är näst intill omöjliga att skilja på (The White House 2011).

Drönarattacken som **åtgärd** mot hotet rättfärdigas genom att hänvisa till att drönarattacken borde ses som en del av ett krig. En tjänsteman inom Obamaadministrationen sade till The Washington Post “[w]hat constitutes due process in this case is a due process in war,” (Finn 2011). Drönarattacken antyds av Obama vara ett samarbete med andra länder och speciellt länder som terrorister kan använda som safe haven (The White House 2011). Användning av våld inom dessa länder skulle därmed kunna rättfärdigas med att USA bidrar med hjälp och stöd till de stater som de VILKA DE?USA? agerar inom och inte endast som en utomstående aktör som går in i den andra staten av egenintresse när det kommer till säkerhet.

Frame – Förebyggande attack

Anwar Al-Awlaki lyfts fram som **hot** mot den nationella säkerheten, **anledningen** som anges av Obamaadministrationen är att Al-Awlaki var en framträdande ledare inom AQAP. Tommy Vietor, talespersonen för USA:s *National Security Council* uttalade sig dagen för attacken och beskrev Al-Awlaki som “chief of external operations” inom AQAP och som en person som ”continuously [was] planning attacks” och därmed utgjorde ett konstant överhängande hot mot USA:s säkerhet (Finn och Fordham 2011). **Orsaken** till att Al-Awlaki är ett extra hot enligt Obamaadministrationen är hans propagandaarbete för AQAP och det stora inflyttande och påverkan som han anses ha när det kommer till rekrytering av

medlemmar till terroristnätverket. Argumentationen varför Al-Awlaki är ett överhängande hot mot USA består huvudsakligen i att Obama radar upp exempel på attacker som al-Awlaki enligt uppgifter ska ha planerat att genomföra. Detta för att genom att konkretisera hotet som de anser att han utgör (The White House 2011).

En annan **anledning** till att Al-Awlaki ansågs som ett hot var att Jemen, dock inte medvetet, kunde fungera som ett *safe haven* för terrorister, något som bidrog till att terrorister enklare och mer ostört kunde planera attacker och bygga sig starka i antal relativt ostört. Därmed genomfördes attacken i förebyggande syfte för att förhindra fortsatt uppbygganden av organisationen och sågs som ett sätt för USA att skicka ett budskap "that al-Qaeda and its affiliates will find no safe haven anywhere in the world" (The White House 2011).

Obama kan i sitt tal samma dag som attacken skedde ses göra en tydlig **moralisk** bedömning, genom att beskriva Al-Awlaki som någon som hade en ledande roll och var ansvarig för mordandet av oskyldiga amerikaner och som uppmanade andra till att döda oskyldiga, män, kvinnor och barn för att främja en mordisk agenda. Obama trycker på att konflikten står mellan de "oskyldiga" befolkningen och den "mordiska" ledaren.

Frame – Konstitutionell rätt

En annan framträdande *frame* för Obamaadministrationen är den konstitutionella rätten, vilket kan ses vara en *underframe* till det globala kriget. Anwar Al-Awlaki presenteras huvudsakligen som ett **hot** mot den nationella säkerheten. **Anledningarna** som lyfts är att Al-Awlaki förrått sitt hemland USA och representanter för Obamaadministrationen anser att medborgskapet inte borde ge skydd åt någon som har som syfte att aktivt motarbeta allt som USA står för (DeYoung 2011). En tjänsteman inom administrationen sa efter attacken till *The Washinton Post* att "[a]s a general matter, it would be entirely lawful for the United States to target high-level leaders of enemy forces, regardless of their nationality, who are plotting to kill Americans both under the authority provided by Congress in its use of military force in the armed conflict with al-Qaeda, the Taliban, and associated forces as well as established international law that recognizes our right of self-defense" (Finn 2011).

I redogörelsen för sitt lagliga resonemang citerar Obamaadministrationen breda kongresstillstånd och presidentgodkännanden, krigets internationella lagar och rätten till självförsvar för att rättfärdiga **åtgärderna** för att hantera hotet, i detta fall genom drönaattacken (DeYoung 2011). Drönaattacken presenteras som **lösning** på problemet och det antyds som att det har skett med tillåtelse av Jemen, då Obama i sitt tal samma dag som attacken skedde tackar Jemen för bra samarbete och betonar USA:s samarbete med Jemens säkerhetsförband. Detta kan ses användas för att antyda att USA inte har brutit mot våldsmonopolet, istället antydas att de bjöds in men det sägs inte rakt ut.

Den **moraliska** bedömningen som kan ses göras är att USA trycker på att avsikten med deras attacker är att ”build a world in which people everywhere can live in greater peace, prosperity and security” (The White House 2011). Det är de demokratiska värderingarna och ordningen som måste skyddas och USA har en skyldighet att hjälpa andra länder att upprätta demokratiska styren, då de trycker på att demokrati är synonymt med fred och säkerhet.

5.3.2 *Evilization i frames*

Obamaadministrationen tillskriver målen för attacken en tydlig profil som blodtörstiga med en mordisk agenda. Obamaadministrationen kan ses ha gjort en personifiering av fienden när det kommer till Al-Alwaki, då han beskrivs som en mordisk ledare och ett överhängande hot mot den amerikanska säkerheten. När det kommer till huruvida det finns något hopp om en fredligare lösning av konflikten, kan Obamaadministrationens uttalande ses ha tydliga moraliska bedömningar och en tydlig profil och därmed anses antyda att de inte finns något större hopp för fredliga lösningar. Detta då konflikten målas upp som att det står mellan de oskyldiga civila och de mordiska terroristerna.

6 Analys

6.1 Förändringar av *frames*

Genom att studera de olika *frames* från administrationernas uttalanden, kan en se att det både finns likheter och skillnader mellan vilka *frames* som användes. Två *frames* som kan anses väldigt lika, där den huvudsakliga skillnaden ligger i begreppet som används för att beskriva det, är Bushs det gränslösa kriget och Obamas det globala kriget. De båda kan ses som övergripande *frames* som tillåter och rättfärdigar den konstitutionella rätten *frame* som kan utläsas från både Bush och Obama. Bush kan ses introducera ett gränslöst krig *frame* i diskursen rörande kontraterrorismstrategier och idén om att utmaningarna de står inför nu är helt nya för USA. Detta genom att tala om det som ett nytt krig och nya hot som kräver nya metoder för att bekämpa det, medans Obamas användning av begreppet det globala kriget kan ses som ett försök att rättfärdiga handlingarna mer i linje med internationell lag. En anledning kan vara att begreppet gränslöst kan anses för brett och tolkningsbart av Obamaadministrationen. Genom att använda sig av begreppet globalt krig istället för gränslöst krig skulle de kunna ge USA mer rättighet enligt lag och legitimitet att utföra sina handlingar. Då antyder man att deras arbetet och deras kontraterrorismstrategi är ämnad för att motarbeta ett globalt hot som inte bara hotar amerikansk säkerhet men även den demokratiska ordningen och västvärlden. Vilket Obama kan ses tydliggöra genom att han nämner att de olika nationaliteter som var måltavlan för fiendens genomförda och planerade attacker. Ett annat exempel är att Obama rörande det globala kriget *frame*, nämner mer samarbete och hur USA hjälpte Jemen med detta hotet. En kan därmed utläsa en mindre unilateral inställning rörande kontraterrorism i Obamaadministrationens uttalanden än som kunde urskiljas i Bushadministrationens uttalanden.

Clintonadministrationens *frame* av den demokratiska rättigheten, att USA har en rätt och skyldighet att skydda den demokratiska ordningen till vilket pris, mot antagonister, kan ses skilja sig från den konstitutionell rätt *frame* som används av både Bush och Obama. Den huvudsakliga skillnaden från Bush och Obama, är att Clinton kan ses försöka hävda legitimitet, medans de två senare trycker mer på deras legala rättigheter att utföra attackerna på. En förklaring till denna skillnad i rättfärdigande skulle kunna förklaras genom att se till de policydokument som inrättades efter 1998. Däribland nedbrytandet av normen som motsatte sig *assassinations*, vilket exempelvis kan hänvisas till Clintonadministrationens tillägg till *Executive Order 12333*. Även om den *Executive Order* inte var en offentlig

handling vid tidpunkten för Bushadministrationens fall i studien, kan den ha påverkat presidentadministrationernas egen syn på sin rätt att handla.

I Clintons fall talar de om den irrationella fienden och personifierar bin Laden som fienden, detta gör de samtidigt som de talar väldigt generellt om målen och individerna i attackerna i Sudan och Afghanistan. Något som man skulle kunna tolka som ett försök från Clintonadministrationen att tona ned att attackerna var riktade mot specifika personer, eftersom det tydligare hade brutit mot *Executive Order 12333*. AUMF som Bush skrev under auktoriserade även användandet av våld mot grupper som var ansvariga för 11 september och dokumentet kan sedan den skrevs under användas och sträckas utför sitt egentliga syfte av både Bush och Obama.

Den *frame* som vara närvarande i alla tre fallen är den beträffande, förebyggande attacker. En huvudsaklig anledningen till detta skulle kunna vara att det är det argumentet som har mest betydelse när de kommer till att rättfärdiga USA:s handlingar i enlighet med internationell rätt. Detta då stater endast har rätt att attackera andra länder eller bryta mot andra länders suveränitetsprincip i självförsvarssyfte. Därmed kan en se att alla tre presidentadministrationer haft ett behov av att rättfärdiga sina handlingar inför det internationella samfundet, vilket skulle kunna ses som att de värnar om sin bild som en liberal demokrati som inte bryter mot internationell rätt utan att ha en legitim anledning. Även om attackerna av utomstående många experter och bedömare inte anses som legitima.

6.2 Förändring av *evilization*

En förklaring till skillnaderna i *frames* kan vara en skiftning i behovet som administrationerna kände att rättfärdiga målen för attackerna som legitima utifrån *evilization*. Detta kan vara ett resultat av när i tiden dessa uttalandena gjordes och hur policydokumenten som kunde stödja dessa handlingar såg ut. När man ser till de tre fallen kan en se att Clintonadministrationen använde sig av den tydligaste *evilization* av fienden i sina uttalanden för att rättfärdiga sitt utomrättsliga dödande. Vilket kan anses bero på att normen mot *assassinations* och utomrättsligt dödande fortfarande var stark hos befolkningen vid tidpunkt för attackerna. I och med detta fanns det därmed även färre policydokument som tillät undantag från denna norm och förbudet. Behovet av att rättfärdiga sina handlingar kan bero på en idé hos presidentadministrationen att den egna befolkningen och det internationella samfundet inte skulle vara acceptera att USA som demokrati utförde dessa attacker om målet för attacken inte framstod som ett ofrånkomligt hot och användandet av dödligt våld var den enda lösningen som skulle kunna stoppa hotet. Om man ser till omvärlden vid tidpunkten fanns det inte en speciellt stor förståelse för transnationell terrorism hos den egna befolkningen eller internationellt sett, och hotbilden från terrorismen ansågs inte lika påtaglig generellt sätt när de kom till USA:s hemmaplan.

Något som inte lyfts i någon frame i de tre fallen är de bakomliggande orsakerna till att hoten existerar. Det kan ses som ett aktivt val från administrationerna, då de inte vill riskera en debatt rörande alternativa eller förebyggande åtgärder som lösning på problemet, än utomrättsligt dödande som administrationerna använde som metod. Genom att aktivt välja att inte tala om detta, kan det bidra till en ökad *evilization* av fienden, genom att mer indirekt stärka bilden av fienden som ofrånkomlig.

När det kommer till Bush och Obama kan en se att deras *framing* av attackerna har flera likheter. Vilket skulle kunna härledas till förändringar i amerikanska administrationernas egen syn på sina rättigheter, delvis som ett resultat av 11 september och att amerikanska befolkningen inte kände sig lika säkra på hemmaplan som man tidigare hade gjort. Kriget mot terrorismen har också utvecklats och förändrats från Bush till Obama. Kriget i Afghanistan under Bushs tid skulle kunna vara en förklaring till den bristande *evilization* av fienden i Bushs uttalandena i detta fallet. Detta eftersom administrationen i andra uttalanden under den här perioden hade skapat en stark *evilization* av al-Qaida, för att kunna rättfärdiga att USA för ett regelrätt krig mot gruppen. Bushadministrationen kan därmed ha ansett att befolkningen inte behövde speciellt mycket övertalande och rättfärdigande för att acceptera administrationens attack. Både Bush och Obama kan ses hävda rättigheter som de själva skapade, för att passa situationer som de kunde komma att ställas inför.

Alternativa förklaringar till skillnader mellan Bush och Obama, kan vara att den ena, i det här fallet Bush är mer ideologiskt styrd medan Obama är mer principfast. Därmed skulle det kunna vara så att Bush och hans administration inte ansåg att de inte agerade utomrättsligt vid attacken. Medan Obama insåg det men ändå ansåg att attackerna var nödvändiga och att de skulle behöva rättfärdigas ordentligt, något som kan utmärkas i exempelvis Obamaadministrationens framarbetande av PPG. Det kan förklara skillnader i vilket behov de kände att rättfärdiga sina handlingar. En förklaring till varför det finns likheter i fallen, trots att presidenterna kan ses skilja sig åt både ideologiskt och karaktärsmissigt, är att besluten som resulterade i dessa attacker med stor sannolikhet fattades i samråd med och på inrådan av säkerhetsrådgivare som kan ha samma grundhållning och inställning till hur militära hot ska bemötas oavsett vem som är president.

En annan förklaring till likheter kan vara att handlingsutrymmet för alla administrationerna var relativt litet, då alla presidentadministrationer kände ett grundläggande behov att rättfärdiga attacken inför sin egen befolkning och det internationella samfundet, även om detta skedde på delvis olika sätt. Detta för att presidenterna är folkvalda och beroende av stödet från den egna befolkningen och stödet från det internationella samfundet är viktigt för att vidmakthålla sin ledande maktposition i den globala världsordningen

När en ser till de förordningarna och policydokument som skrivits under från Clintons fall till Obamas fall, kan en se att dokumenten vidgat USA:s handlingsutrymme och användandet av utomrättsligt dödande som kontraterrorismstrategi. Samtidigt som *evilization* av fienden har använts olika mycket i de olika fallen, kan dess närvaro i diskursen i alla tre fallen bidra till att starkare *evilization* av fienden. I samtliga fall ansågs målen för attackerna enligt USA ha varit terrorister. Studien kan ses visa på att USA har gått från att tydligt ta avstånd från utomrättsligt dödande till att underteckna policydokument efter policydokument som bidragit till en ökad normalisering och byråkratisering av handlingar som USA bara för några årtionden tydligt motsatte sig och tog avstånd från. Genom att de själva också talar mer eller mindre öppet om attackerna visar det på en självbild hos alla presidentadministrationer att de anser sig ha rätten att genomföra dessa attacker. Mycket av deras argument kan ses ta sitt avstamp i hänvisandet till rätten att som liberal demokrati genomföra dessa handlingar för folket bästa.

7 Slutsats

En slutsats som kan dras från denna studie är att det går att se en normalisering och byråkratisering av utomrättsligt dödande av USA i deras utrikes- och säkerhetspolitik, genom att både studera förändringen inom policyområdet samt förändringen av *frames* använda av administrationerna parallellt med en minskad användning av *evilization* i uttalandena.

Dock går det inte att dra några bredare generaliseringar av hur de olika presidentadministrationerna rättfärdigade utomrättsligt dödande under sina mandatperioder. Man måste även vara medveten om att administrationerna inte behöver ha använt liknande *frames* vid rättfärdigandet av andra liknande attacker under sina mandatperioder. För att kunna dra mer generella slutsatser hade det krävts att en studerade flera fall under varje administration. Man ska också ha i åtanke att behovet som presidentadministrationerna kände att rättfärdiga sina handlingar kan påverkats av tidpunkten för händelserna och vad som sades i sammanhangen runt omkring och den allmänna tonen i utrikes- och säkerhetspolitiken.

Med den utveckling vi har av drönare och artificiell intelligens finns det en risk att denna formen av kontraterrorismmetod kommer att öka och därmed även sprida sig till andra länder. Därmed är det av intresse att se vilka former av mönster som kan utläsas av i USA:s försök till rättfärdigande. En medvetenhet om vanligt förekommande argument och att kritiskt kunna analysera och försöka förstå dessa är en förutsättning för att kunna uppmärksamma och utmärka avgörande förändringar i kontraterrorismmetod och användningen av utomrättsligt dödande i säkerhetspolitiken. Utan medvetenhet om konstruerandet av argument för att rättfärdiga något som bryter mot mänskliga rättigheter och internationell rätt, finns det en risk att dessa attacker normaliseras och att utförarna av attackerna ser dem som en självklar metod. Ett syfte med studien var att belysa att det också i liberala demokratier måste föras en öppen debatt om säkerhetspolitikens metoder och i synnerhet användandet av utomrättsligt dödande. Människor kan inte i god tro godta alla argument för användandet av våld som förs fram av makthavare i demokratier.

7.1 Förslag på vidare forskning

Denna studie säger inget om presidenternas syn på sig själva eller befolkningens syn på presidenterna, därmed skulle det vara intressant som vidare forskning

studera vilken påverkan som presidenternas personliga legitimitet skulle kunna ha på hur de rättfärdigar användandet av våld och hur befolkningen tar emot argumenten. Hur *framing* påverkar mottagaren i dessa fall kan också vara av intresse men de kan vara svårt att studera då olika delar av *framing* kan vara avsedda för olika grupper i samhället.

En annan intressant aspekt att studera skulle vara hur rättfärdigandet av utomrättsligt dödande i USA skiljer sig åt beroende på om de är en demokratisk eller republikansk president. Om befolkningen, eller den egna väljargruppen, kan ses ha olika förväntningar på en president som representerar det demokratiska partiet kontra det republikanska partiet. Detta bygger vidare på *evilization* teorin, om hur demokratier som generellt sett anses vara mer fredligt lagda än andra stater och som hävdar att de värnar om mänskliga rättigheter, just därför kan använda språket för att konstruera uppfattningar av verkligheten och i detta fallet fienden som ond för att rättfärdiga handlingar som de som liberala demokratier aldrig annars skulle kunna hävda som legitima. Här skulle en kunna studera huruvida liknande antagande går att utmärka på en partipolitisk nivå i amerikansk politik.

8 Referensförteckning

Alston, Philip. 2010. "Report of the Special Rapporteur on extrajudicial, summary or arbitrary executions". *United Nation Human Rights Council*. A/HRC/14/24/Add.6

Altman, Andrew. 2012. "Introduction". In Finkelstein, Claire, Ohlin, Jens David and Andrew Altman. *Tragetted Killings: Law and Morality in an Asymmetrical World*.

Bennet, James. 1998. "U.S. Cruise Missiles Strike Sudan and Afghan Targets Tied to Terrorist Network". *The New York Times*. 21 augusti.
<https://www.nytimes.com/1998/08/21/world/us-fury-2-continents-overview-us-cruise-missiles-strike-sudan-afghan-targets.html> [Hämtad: 2019-05-20]

Bergström, Göran -Boréus Kristina, 2012. "Samhällsvetenskaplig text-och diskursanalys", i Bergström, Göran -Boréus Kristina (red.), *Textens mening och makt: Metodbok i samhällsvetenskaplig text-och diskursanalys*. Tredje uppl. Lund: Studentlitteratur AB

Björnehed, Emma. 2012. *Ideas in Conflict: The effect of frames in the Nepal conflict and peace process*. Diss., Uppsala universitet.

Boucher, Richard. 2002a. Daily Press Briefing. U.S Department of State Archive. Washington, DC. 5 november. <https://2001-2009.state.gov/r/pa/prs/dpb/2002/14920.htm> [Hämtad: 2019-05-14]

Boucher, Richard. 2002b. Daily Press Briefing. U.S Department of State Archive. Washington, DC. 6 november. <https://2001-2009.state.gov/r/pa/prs/dpb/2002/14954.htm> [Hämtad: 2019-05-14]

Brunstetter, Daniel och Megan Braun. 2013. "From Jus ad Bellum to Jus ad Vim: Recalibrating Our Understanding of the Moral Use of Force". *Ethics & International Affairs*, 27, no. 1, s. 87–106.

Buzan, Barry. Wæver, Ole och Jaap de Wilde. 1998. *Security: A New Framework for Analysis*. Boulder: Lynne Rienner Publishers.

Byers, Michael. 2005. *War Law: Understanding International Law and Armed Conflict*. New York: Grove Press.

Colonomos, Ariel. 2017. "The global targeted killings bandwagon: who's next after France?". *The Conversation*. 8 Februari. <https://theconversation.com/the-global-targeted-killings-bandwagon-whos-next-after-france-71840> [Hämtad: 2019-05-20]

Dworkin, Anthony. 2002. Law and the Campaign Against Terror. *Global Policy Forum*. 16 December. <https://www.globalpolicy.org/component/content/article/163/28224.html> [Hämtad: 2019-05-17]

Department of Justice. 2001. "The USA PATRIOT Act: Preserving Life and Liberty". *The United States Department of Justice*. <https://www.justice.gov/archive/ll/highlights.htm> [Hämtad: 2019-05-17]

Department of Justice. 2013. "Procedures for approving direct action against terrorist targets located outside the United States and areas of active hostilities". 22 Maj. *The United States Department of Justice*. https://www.justice.gov/oip/foia-library/procedures_for_approving_direct_action_against_terrorist_targets/download [Hämtad: 2019-05-20]

DeYoung, Karen. 2011. "Secrecy defines Obama's drone war". *The Washington Post*. 19 December. https://www.washingtonpost.com/world/national-security/secrecy-defines-obamas-drone-war/2011/10/28/gIQAPKNR5O_story.html [Hämtad: 2019-05-20]

Entman, Robert M. 1993. "Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm". *Journal of Communication*. Autumn 1993.

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., & Wängnerud, L. (2007). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. tredje uppl. Stockholm: Norstedts juridik.

Finn, Peter. 2011. "Secret U.S. memo sanctioned killing of Aulahi". *The Washington Post*. 30 September. https://www.washingtonpost.com/world/national-security/aulahi-killing-reignites-debate-on-limits-of-executivepower/2011/09/30/gIQAx1bUAL_story.html?utm_term=.9bd5ed36363b [Hämtad: 2019-05-20]

Finn, Peter och Alice Fordman. 2011. "Anwar al-Aulahi gets new designation in death". *The Washington Post*. 30 September. <https://www.washingtonpost.com/> [Hämtad: 2019-05-24]

Finn, Peter och Greg Miller. 2011. "Anwar al-Awlaki's family speaks out against his, son's deaths". *The Washington Post*. 17 oktober. https://www.washingtonpost.com/world/national-security/anwar-al-awlakis-family-speaks-out-against-his-sons-deaths/2011/10/17/gIQA8kFssL_story.html?noredirect=on&utm_term=.c9a9784cbbd0 [Hämtad: 2019-05-19]

Gardner, Frank. 2002. "CIA 'killed al-Qaeda suspects' in Yemen". *British Broadcasting Company*. 5 November. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/2402479.stm> [Hämtad: 2019-05-15]

Gardner, Frank. 2011. "US uses drones to target al-Qaeda in the Horn of Africa". *British Broadcasting Company*. 21 September. <https://www.bbc.com/news/world-africa-15012962> [Hämtad: 2019-05-19]

Geis, A. 2006. "Spotting the 'enemy'? Democracies and the challenge of the 'other'". I A. Geis, L. Brock and H. Müller (eds.) *Democratic Wars: Looking at the Dark Side of Democratic Peace*. Basingstoke, UK: Palgrave Macmillan, s. 142–169.

Goffman, Erving. 1986. *Frame Analysis: An Essay on the Organization of Experience*. Northeastern University Press.

Goldberg, Jonah. 2012. *The Tyranny of Clichés: How Liberals Cheat in the War of Ideas*. New York: Penguin Group

Hosenball, Mark och Matt Spetalnick. 2011. "Drone strike ends long hunt for U.S.-born Awlaki". *Reuters*. 30 September. <https://www.reuters.com/article/us-yemen-awlaki-usa/drone-strike-ends-long-hunt-for-u-s-born-awlaki-idUSTRE78T3YQ20110930> [Hämtad: 2019-05-17]

Igoe Walsh, James. 2017. *The rise of targeted killing*. *The Journal of Strategic Studies*, vol. 41, s. 143–159.

Johnston, David och David E. Sanger. 2002. "Threats and Responses: Hunt for Suspects; Fatal Strike in Yemen Was Based on Rules Set Out by Bush". *The New York Times*. 6 November. <https://www.nytimes.com/2002/11/06/world/threats-responses-hunt-for-suspects-fatal-strike-yemen-was-based-rules-set-bush.html> [Hämtad: 2019-05-17]

Kaplan, Eben. 2006. "Q&A: Targeted Killings". *The New York Times*. 25 januari. https://archive.nytimes.com/www.nytimes.com/cfr/international/slot3_012506.html?pagewanted=all [Hämtad: 2019-05-13]

Kerton- Johnson, Nicholas. 2008. "Justifying the use of force in a post-9/11 world: striving for hierarchy in international society". *International Affairs*, Vol. 84, no. 5, s. 991–1007.

Lindh, Anna. 2002. "Svar på skriftlig fråga: USA attack i Jemen". *Sveriges Riksdag*. 20 november.

Masters, Jonathan. 2013. "Targeted killings". *Council on Foreign Relations*. <https://www.cfr.org/background/targeted-killings> [Hämtad: 2019-05-14]

Melzer, Nils. 2008. *Targeted Killings in International law*. Oxford: Oxford University Press.

Murray, Shoon Kathleen. 2015. "The Contemporary Presidency; Stretching the 2001 AUMF: A History of Two Presidencies". *Presidential Studies Quarterly*, Vol. 45, no. 1.

Müller, Harald. 2004. "The antinomy of democratic peace". *International Politics*, Vol. 41, no. 4, s.494–520.

Müller, Harald. 2014. "Evilization in liberal discourse: From Kant's 'unjust enemy' to today's 'rogue state'". *International Politics*. Vol. 51, no. 4, s.475–491

Normand, Linn. 2016. *Demonization in International Politics; A Barrier to Peace in the Israeli-Palestinian Conflict*. New York: Palgrave Macmillan US

Norris, Pippa, Kern, Montague och Marion Just. 2003. "Framing terrorism". In Norris, Pippa, Kern, Montague och Marion Just (red.). *Framing terrorism; The News Media, the Government and the Public*. New York och London: Routledge.

Scharf, Michael P. 2013. *Customary International Law in Times of Fundamental Change: Recognizing*. New York: Cambridge University Press.

Senn, Martin och Jodok Troy. 2017. "The transformation of targeted killing and international order". *Contemporary Security Policy*, Vol. 38, no. 2, s.175-211

Shafiei, Ava. 2017. "Invisible Precedents: The U.S. Drone Strike Program under the Obama Administration". *Swarthmore International Relations Journal*. Issue 2, spring 2017.

The American Presidents Project. 1998a. "Remarks in Martha's Vineyard, Massachusetts, on Military Action Against Terrorist Sites in Afghanistan and Sudan". 20 augusti.

The American Presidents Project. 1998b. "Address to the Nation on Military Action Against Terrorist Sites in Afghanistan and Sudan". 20 augusti.

The White House. 2011. "Remarks by the President at the "Change of Office" Chairman of the Joint Chiefs of Staff Ceremony". 30 september. Fort Myer, Virginia

Thomas, Ward. 2000. "Norms and security: The case of international assassinations". *International Security*, 25:1, s.105- 133.

Thomson, Christen. 2002. "US defends Yemen strike". *British Broadcasting Company*. 10 November. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/2439305.stm> [Hämtad: 2019-05-14]

Zenko, Micah. 2011a. "Targeted Killings: The Death of Anwar al-Awlaki". *The Council of Foreign Relations*. [Blogginlägg]. 30 september. <https://www.cfr.org/blog/targeted-killings-death-anwar-al-awlaki> [Hämtad: 2019-05-19]

Zenko, Micah. 2011b. "Targeted Killings and America's 'Kill Lists'". *The Council of Foreign Relations*. [Blogginlägg]. 6 oktober. <https://www.cfr.org/blog/targeted-killings-and-americas-kill-lists> [Hämtad: 2019-05-19]